

Rom 15, 1

1: Vi som er sterke, skylder å bære de svakes skrøpeligheter og ikke være til behag for oss selv.

Paulus fortsetter altså å tale om hvordan de sterke bør forholde seg overfor de svake, dette som jo også var hovedemnet i hele forrige kapittel. En kan undre seg over at apostelen er så opptatt med dette emnet, men det har helt sikkert noe å lære oss. Hvert eneste Guds barn må blir klar over at det ikke er noen liten sak, som vi vanligvis tror, ikke noe vi snart er utlært i, dette som Paulus her så inngående og sterkt fortsetter å innprente oss. Nei, det er som Luther sier, at "det er den aller største kunst under solen, å kunne se Kristus i de svake". Så er det da også den aller største kunst å kunne oppføre seg rett, og med en kristens sinn overfor dem. Slik at om vi har litt mer lys og kraft enn våre brødre, da ikke bare velger å "være til behag for oss selv". Men nettopp på grunn av alt dette som er gitt oss, heller ennå sterkere tjene de svake og uforstandige. Vi må ikke innbille oss at vi er fullkomne og utlært på noe område, men bare i gudsfrykt merke oss apostelens ord. Han sier:

Vi som er sterke, skylder å bære de svakes skrøpeligheter. Her taler Paulus med ganske stor tyngde. Det vil vi forstå ennå bedre når vi går dypere inn på selve ordene. Først sier han: "Vi som er sterke". Etter sammenhengen betyr dette: Vi som har dette større lyset over evangeliet, så vi ser vår evangeliske frihet, og ikke er bundet i vår samvittighet av noen foreldede forskrifter. Blant disse "sterke" hørte også Paulus, det ser vi i kap. 14: 13. Derfor sier han: "Vi som er sterke"*. Her tales det altså til de kristne som har fått et større lys og sett dypere inn i Guds råd og vilje, men dermed selvsagt også ser de svakes uforstand, mangel på evangelisk lys og andre skrøpeligheter. Om disse mer opplyste kristne, seg selv iberegnet, er det Paulus sier: "Vi som er sterke, skylder å bære de svakes skrøpeligheter". I COR's, og like ens i eldre norske Bibler, begynner setningen med et "Men", "Men vi som er sterke ...". Og med den innledningen førte Paulus tankene tilbake til det som det forrige kapitlet sluttet med (14: 23). Det handlet om når de svake (påvirket av de sterkes friere livsmønster) gjorde noe de ikke var overbevist i sin samvittighet om var rett, som da pådrog seg virkelig synd, og samvittigheten dømte dem. Dette lå det jo en stor fare i. Tidligere hadde Paulus sagt det kunne føre til deres evige "ødeleggelse"/fortapelse (14: 15, 20). Derfor kommer dette som en tilføyelse: "Men vi som er sterke, skylder å bære de svakes skrøpeligheter".

[* Ganske annerledes uttrykker han seg når han taler om hvordan han selv i egen moralsk kraft er i stand til å stå innfor Gud slik han burde. Da sukker han, og taler bare om sin "skrøpeligheit" (2Kor 12: 9-10, Rom 7: 23-24). Når det gjelder dette forholdet, kjenner de sterke mer enn andre på skrøpeligheten hos seg selv.]

Uttrykket "bære" kan uten tvil anvendes også når det gjelder det hensyn vi bør ta til de svakes skrøpeligheter. Men gr. språkets ord betyr egentlig løfte, løfte opp, bære. Og det eksemplet vi blir minnet om her, er hvordan Kristus bar våre synder (v. 3). Da må også uttrykket "bære" her stå for

noe mer enn bare å kunne akseptere eller tåle. Det må bety at vi skal gi oss inn under (delta i) de svakes skrøpeligheter, på samme måte som Kristus gav seg inn under våre, da han gav oss all den hjelp vi behøvde for at vi ikke skulle ødelegges og gå fortapt. På samme måte skal også vi gjøre alt som er nødvendig for de svake, så de ikke skal ødelegges og gå fortapt (kap. 14: 15, 20). Ja, vi skal "ta oss av" dem som brødre, og ikke forakte dem (14: 1, 3). Noe som også gjør at vi for deres skyld lar være og unngår alt som kan gjøre at de snubler, tar anstøt eller blir svake (14: 15, 21, 22). Når vi slik tar hensyn til de svakes skrøpeligheter, og alltid tenker på hva som kan være nyttig eller skadelig for dem, da "bærer" vi deres skrøpeligheter.

Men med dette ordet "bære" antyder Paulus at de svakes skrøpeligheter er en bær, en tyngde, som er for stor for dem, så de trenger hjelp. Tenker vi oss en flokk mennesker i følge til fots over en lengere strekning, så er det stor forskjell på hvor mye hver enkelt av dem kan makte å bære. Noen er for svake til å bære alt de selv trenger til turen, så de som er sterkere må være villige til å hjelpe dem. De overtar bærerne deres, eller i alle fall noe av den. Derfor formaner det også i 1 Tess 5: 14 til å "hjelp de svake" (sv: Tagen eder an de svaga).

Og det som gir denne formaningen et spesielt alvor og tyngde, ser vi vel først og fremst i det faktum vi allerede har nevnt; at bakgrunnen for denne Paulus' formaning er den faren han like foran har vist at de svake kan påføres, hvis de forføres til å gjøre noe de ikke selv i sin samvittighet er blitt overbevist om. I tillegg ser vi at her anvender Paulus et ord som står for noe langt mer enn bare en formaning. Han sier rett og slett at "vi er pliktige" (til å bære de svakes skrøpeligheter). Det er vår plikt, en like avgjort plikt som å betale en pengegjeld (for det er i samme mening ordet vanligvis brukes). Så markert plikt ligger det i dette at vi "skylder" å bære vår nestes skrøpeligheter. Først og fremst er det hvert enkelt menneskes plikt å handle slik kjærlighetsloven sier. Den spør bare hva som kan være til nytte for vår neste. Dernest er spesielt alle kristne kallet til å følge sin Herres eksempel. Akkurat som han gjennom sin lidelse og lydighet har gjort alt til synderes frelse, og ikke tjente seg selv, men oss. Slik skal heller ikke vi se på vårt eget beste, men være opptatt med hva det er vår neste trenger. Og aller mest er "vi som er sterke" pliktige til å bære de svakes bær. For det er jo nettopp derfor vi har fått mer lys og styrke, så vi er bedre i stand til å kunne tjene vår neste. På samme måte som Kristus med all sin fullkommenhet på alle områder brukte dette til å tjene oss - ikke seg selv.

Dette burde nå alle kristne tenke grundig over. Særlig de sterke, de som har mer lys over Guds ord og evangeliet, burde huske på at dette lyset har de slett ikke fått til å sole seg selv i. Nei, her lærer vi at de er pliktige til å bruke alle sine gaver, sin forstand og all sin styrke til å hjelpe de brødrene som er svakere, og gjennom hele livet være opptatt med å tjene dem. Og ved at Paulus bruker Kristus som eksempel, ser vi at han har et mer omfattende sikte. Derfor kan de "svake" og deres "skrøpeligheter" ikke bare gå på den skrøpeligheten at de ikke hadde oppfattet vår evangeliske frihet. Det må også gjelde alle slags skrøpeligheter. Også det daglige livets, som kan friste oss til mye elendighet og splittelse. Det forrige kapitlet har riktignok ikke så vidstrakt sikte. Men nettopp fordi han viser til Kristi eksempel, når han bar våre synder, merker vi oss at her vil han lære oss at vi også skal bære alle mulige skrøpeligheter hos våre brødre. Det er jo et faktum at behovet for å bære i kjærlighet, er like stort om vi står overfor fall og skrøpeligheter i det daglige liv, som når det bare gjelder dem som er svake på lys og forståelse av evangeliet.

Hovedregelen er kjærlighetens lov, eller at vi skal gjøre alt som er til det beste for sjelene, til samdrøktighet, fred og oppbyggelse i det som er godt. Men da må vi nok også forberede oss på å bære alle slags skrøpeligheiter. Og hele livet på jorden er jo fullt av slike. Luther sier: "Du vil ikke finne en éne kristen så ren at ikke han også har sine feil, sine skrøpeligheiter. Den ene har tendenser til hissigheit og utålmodighet. Den andre er tungsindig og egen. Den tredje er for lystig, ja, av og til lettsindig. Den fjerde er jålete og selvopptatt. Den femte er for rund og gavmild. Det er som også hedningene har laget ordtak av; hvert menneske har sine egne feil - som de andre må finne seg i å bære". Hvis vi da vil være kristne og følge vår Herres eksempel, så gjelder det at vi bare "bærer", ja, uavlatelig bærer hverandres skrøpeligheiter.

Noe ganske annet er det når den skrøpelige selv bare forsvarer sine skrøpeligheiter. Da hører han ikke hjemme under de "svake", men blant de kjødelige og ubotferdige. Da skal han alvorlig advares. Og hvis han da ikke vil omvende seg, skal han være som en hedning for deg (Mat 18: 15-17, 1Kor 5). Her taler vi derimot om svake brødre som selv fordømmer syndene sine og gjerne vil være bedre, men ikke makter å leve slik de gjerne ville. Da skal vi uavlatelig bære deres skrøpeligheiter, ja, omslutte dem med uendelig tålmod og inderlig kjærlighet.

og ikke være til behag for oss selv. Å "tekkes" eller "være til behag for oss selv" betyr ikke at vi synes godt om oss selv, men at vi i vårt daglige liv har oss selv, vårt eget beste som mål, og tilpasser alt, føyer seg, etter dette. At dette er meningen kan alle se klart nok av at Paulus holder fram Kristus som eksempel (v. 3), hvordan han bar våre synder. Og hvor samme uttrykk brukes når Paulus sier: "For heller ikke Kristus behaget seg selv". Her ser vi tydelig at dette betyr: Kristus tok ikke hensyn til sitt eget behag da han gav seg selv som et offer for hele verdens synd. Han tenkte på oss, fattige, uverdige syndere. Det var vår nød og våre behov som lå ham på hjertet. Det er dette som heter at han "ikke behaget seg selv". Og her har han rettet sverdet mot selve hjertet i det gamle mennesket. Selv hos mange gudfryktige mennesker dukker dette opp i den fine og forkledde selviskheten. En er så tilfreds med sin egen åndelighet og store kunnskap at en ikke bryr seg om hvordan en oppfører seg mot andre, mot disse uforstandige og skrøpelige kristne. Så forakter en dem, tenker og taler ille om dem. Men etter kjærlighetens bud og Kristi eksempel skulle vi senke oss ned på deres plan, se deres skrøpeligheit, og bare bli opptatt med å hjelpe dem. Hjelpe dem så de også kunne få bedre lys over evangeliet og få et mer evangelisk fritt liv.

Dette har Paulus selv gjort. Han sier: "For de svake ble jeg som en svak, så jeg kunne vinne de svake. Jeg er blitt alle ting for alle mennesker, så jeg i alle fall kan frelse noen" (1Kor 9: 22). Og under samme emne: "Hvem er svak, uten at jeg også blir svak?" (2Kor 11: 29). Hvis noen er svak og uforstandig, vil han si, da faller jeg straks ned på hans utgangspunkt, for at jeg med hjelp og råd kan løfte ham opp til et bedre. Det er dette kjærligheten krever. Det er dette som er å "elske sin neste som seg selv". Slik oppfyller vi Kristi lov. For det er bare dette som kan være til nytte for den fattige sjelen. Og det er også Kristi aller høyeste vilje for vårt liv; at vi skal gjøre mot andre slik han gjorde mot oss, bare søke

å hjelpe mennesker. For hvem har vel noen som helst hjelp i at du går og fryder deg over din egen åndelighet eller gudsfrykt, og ser ned på din svake bror? Noe slikt er en forferdelig form for fromhet, som behager djevelen og ikke Gud. All fromhet som ikke viser seg i omsorg og kjærlighet for vår neste, er forkastet og fordømt.

Det var denne aller viktigste lærdommen Kristus så markert ville innskjerpe hos sine disipler den siste kvelden han var sammen med dem, før han skulle lide. Han satte seg ved føttene deres og vasket dem. Slik gav han dem dette gripende forbildet i ydmykhet og kjærlighet. Hva den åndelige betydningen i fotvasken var, kan en lett se av selve handlingen. Føtter skildrer nemlig i Skriften vandringen, vår ferd gjennom livet (Sal 119: 59, 102). Og fotvaskingen (som var de laveste tjenernes oppgave) skildrer dermed en ydmyk og kjærlig anstrengelse for å forbedre brødrenes skrøpelige vandring. Luther sier da også at fotvaskingen åndelige betydning var det Paulus omtaler som å "bære hverandres byrder" (Gal 6: 2). Med denne fotvasken ville altså Kristus lære oss at vi skal ta oss inderlig av våre skrøpelige brødre, ha medlidenhet med dem, ikke forakte dem, men rekke dem en hjelpende hånd. Vi skal forsøke å undervise dem, gi dem råd og hjelpe dem, for at de kan bli bedre.

Luther sier at "hvis du er forstandig, viselig og lærd, så forakt ikke dermed de uforstandige og mindre opplyste. Regn deg ikke som bedre enn dem, men bruk din visdom til tjeneste for dem, så de også kan få mer visdom og forstand. Det samme om du er from, avholdende og saktmodig. Så hiss deg ikke så snart opp mot en annen som ikke har disse gavene. Forakt ham ikke av den grunn, men ta deg heller av ham i ydmykhet og kjærlighet, så du kan hjelpe ham til noe bedre. Og ha så denne holdning, at selv om jeg, Gud skje lov, ikke har samme feil som ham, så har jeg mange andre som gjør at jeg også trenger til at noen har tålmodighet med meg, og hjelper meg å bære mine skrøpeligheter".

Det er altså fullstendig ukristelig når noen er så sterke og fornøyd med sin egen kristelighet at de ser med forakt på andre, og tenker: Ja, disse er jo så uforstandige, så lovbundne og sneversynte, eller så løsaktige og villfarne, mao. så elendige kristne at en slett ikke bør ha noe som helst fellesskap med dem. Og så skyver en dem fra seg med den holdningen at vi derimot, som har så mye mer lys over evangeliet, og er så alvorlige kristne, så ydmyke og evangeliske, vi er selvsagt kristne. Det var denne forferdelige utgaven av å "være til behag for seg selv" Herren på det sterkeste ville knuse gjennom sin fotvasking. Og dette lå ham så sterkt på hjertet at han ikke fant ord som var sterke nok, men måtte bruke en spesiell ytre handling for å gi uttrykk for sin formanig. Så ser vi ham, Herren selv, vaske sine disiplers føtter. En handling som i datidens livsmønster måtte gripe dem i deres innerste, så de aldri så lenge de levde skulle kunne glemme denne lærdommen.

Måtte så også vi ta dette inn over oss, og huske dette godt! Andre og grovere synder har vi lettere for å se. Men den fine, dype, "åndelige" synden; bare være til behag for oss selv, og forakte de skrøpelige, - overfor den synden er det svært få kristne som virkelig er våkne. Vi må derfor med spesiell omsorg innprente denne særdeles viktige formaningen; at "vi som er sterke, skylder å bære de svakes skrøpeligheter og ikke være til behag for oss selv".